TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2009. gada 9. jūlijā *

Lieta C-204/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 22. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 19. maijā, tiesvedībā

Peter Rehder

pret

Air Baltic Corporation.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 1. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Rēdera [*Rehder*] vārdā — J. Kummers [*J. Kummer*], *Rechtsanwalt*,

— *Air Baltic Corporation* vārdā — G. S. Heks [*G.-S. Hök*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Kempere [*J. Kemper*], pārstāvji,

— Čehijas valdības vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,

— Latvijas valdības vārdā — E. Eihmane un U. Dreimanis, pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — L. Sīboruts [*L. Seeboruth*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un S. Grīnheida [*S. Grünheid*], pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otro ievilkumu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prāvu starp Rēderu un *Air Baltic Corporation* (turpmāk tekstā — "*Air Baltic*"), kas uzsākta tāpēc, ka tika atcelts lidojums, kuru viņš bija rezervējis šajā sabiedrībā, lai no Minhenes (Vācija) lidotu uz Viļņu (Lietuva).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Regula Nr. 44/2001 stājās spēkā 2002. gada 1. martā un saskaņā ar tās 68. panta 1. punktu tā aizstāj 1968. gada 27. septembra Konvenciju par piekritību un nolēmumu izpildi civillietās un komerclietās ar jaunākajiem grozījumiem (OV 1998, C 27, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Briseles konvencija").

4 Šīs regulas preambulas pirmajā apsvērumā ir noteikts, ka "Kopiena ir noteikusi sev mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā tiek nodrošināta personu brīva pārvietošanās. Lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Kopienai, cita starpā, būtu jāpieņem pasākumi saistībā ar tiesu sadarbību civillietās, kas vajadzīga pareizai iekšējā tirgus darbībai".

5 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 otrā apsvēruma otro teikumu "būtiski ir noteikumi [kolīziju normu par jurisdikciju] civillietās un komerclietās apvienošanai un formalitāšu ātras un vienkāršas spriedumu atzīšanas un izpildes vienkāršošanai dalībvalstīs, kurām ir saistoša [minētā] regula".

6 Minētās regulas vienpadsmitā apsvēruma pirmajā teikumā ir noteikts, ka "jurisdikcijas normām jābūt ļoti skaidri nosakāmām, un tām jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā parasti ir atbildētāja domicils un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesas prāvas priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru".

7 Tās pašas regulas divpadsmitajā apsvērumā ir paredzēts, ka "papildus atbildētāja domicilam vajadzētu būt alternatīvam jurisdikcijas pamatojumam, kura pamatā ir cieša saikne starp tiesu un lietu, lai veicinātu pareizu tiesvedību".

8 Regulā Nr. 44/2001 paredzētās normas par jurisdikciju ir iekļautas tās II nodaļā, ko veido 2.–31. pants.

9 Tās pašas regulas 2. panta 1. punktā, kas ietilpst minētās II nodaļas 1. iedaļā ar nosaukumu "Vispārīgi noteikumi", ir paredzēts:

"Saskaņā ar šo regulu, personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

10 Tās pašas regulas 3. panta 1. punktā, kas ietilpst tajā pašā 1. iedaļā, ir noteikts:

"Personas, kuru domicils ir kādā no dalībvalstīm, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā, vienīgi izmantojot šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā noteiktās normas."

11 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktu, kas ietilpst tās II nodaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Īpašā jurisdikcija":

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

1) a) lietās, kas attiecas uz līgumiem, attiecīgās saistības izpildes vietas tiesā;

b) šajā noteikumā un ja vien nav citāda[s] vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:

— preču tirgošanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā;

— pakalpojumu sniegšanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz;

c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu."

12 Minētās regulas 60. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Šīs regulas mērķiem uzņēmējsabiedrības vai citas juridiskas personas vai fizisku un juridisku personu apvienības domicils ir vietā, kur tai ir:

a) statūtos noteiktā atrašanās vieta; vai

b) galvenais birojs; vai

c) galvenā darbības vieta."

13 Tās pašas regulas 71. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī regula neietekmē konvencijas, kurās dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses un kuras saistībā ar konkrētiem jautājumiem reglamentē jurisdikciju vai spriedumu atzīšanu vai izpildīšanu."

14 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulā (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV L 46, 1. lpp.), ir paredzēts princips par kompensācijas piešķiršanu

pasažieriem lidojuma atcelšanas gadījumā, kas saistīts ar starptautisku gaisa pārvadājumu. Šīs regulas 5. pantā ar nosaukumu "Atcelšana" ir noteikts:

"1. Ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem:

[..]

c) ir tiesības saskaņā ar 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien pasažieri [nav] informēti par atcelšanu:

[..]."

15 Tās pašas regulas 7. panta 1. punktā ar nosaukumu "Tiesības saņemt kompensāciju" ir paredzēts:

"Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju šādā apmērā:

a) EUR 250 par visiem lidojumiem 1500 kilometru vai mazākā attālumā;

[..].”

16 Saskaņā ar minētās regulas 12. panta 1. punktu:

“Šīs regulas piemērošana neierobežo pasažiera tiesības saņemt turpmāku kompensāciju. Kompensāciju, kas piešķirta saskaņā ar šo regulu, var atskaitīt no šādas kompensācijas.”

Monreālas konvencija

17 Monreālā 1999. gada 28. maijā noslēgto Konvenciju par dažu starptautiskā gaisa transporta noteikumu unifikāciju (turpmāk tekstā — “Monreālas konvencija”) Eiropas Kopiena parakstīja 1999. gada 9. decembrī, Kopienas vārdā tā tika apstiprināta ar Padomes 2001. gada 5. aprīļa Lēmumu 2001/539/EK (OV L 194, 38. lpp.), un Kopienā šī konvencija stājās spēkā 2004. gada 28. jūnijā. Šīs konvencijas 19. pantā ar nosaukumu “Aizkavējums” ir paredzēts:

“Pārvadātājs atbild par zaudējumu, kas radies, aizkavējot pasažieru, bagāžas vai kravas pārvadāšanu ar lidmašīnu. [..]”

18 Monreālas konvencijas 33. panta ar nosaukumu "Kompetentā tiesa" 1. punkts ir formulēts šādi:

"Prasība par zaudējumu atlīdzību pēc prasītāja izvēles jāizvirza vienas Konvencijas dalībvalsts teritorijā vai nu tiesā pēc pārvadātāja juridiskās adreses, pēc galvenās darbības vietas vai vietas, kurā atrodas uzņēmums, ar kura starpniecību tika noslēgts līgums, vai arī tiesā pēc galamērķa vietas."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

19 Rēders, kas ir Minhenes pastāvīgais iedzīvotājs, lidojumu no Minhenes uz Viļņu bija rezervējis sabiedrībā *Air Baltic*, kuras juridiskā adrese ir Rīgā (Latvija). Attālums no Minhenes līdz Viļņai ir mazliet mazāks nekā 1500 kilometri. Apmēram 30 minūtes pirms Minhenē paredzētā izlidošanas laika pasažieri tika informēti par viņu lidojuma atcelšanu. Pēc *Air Baltic* veiktajiem grozījumiem prasītāja rezervācijā viņš lidojumu uz Viļņu veica caur Kopenhāgenu un galamērķī ieradās vairāk nekā 6 stundas vēlāk, nekā viņam tur būtu vajadzējis ierasties ar sākotnēji rezervēto lidojumu.

20 Ar lūgumu, kas iesniegts *Amtsgericht Erding* [Ērdingas pirmās instances tiesā], kuras jurisdikcijā atrodas Minhenes lidosta, Rēders lūdza, lai *Air Baltic* tiktu piespriests viņam izmaksāt kompensāciju EUR 250 apmērā saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Uzskatot, ka gaisa pārvadājuma pakalpojumi ir sniegti lidmašīnas izlidošanas vietā, kas nozīmē, ka līgumā paredzētās saistības izpildes vieta Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma nozīmē ir vieta, kur atrodas izlidošanas lidosta, šajā gadījumā Minhenes lidosta, *Amtsgericht Erding* atzina, ka tās kompetencē ir izskatīt Rēdera lūgumu par kompensācijas izmaksāšanu.

21 Pamatojoties uz *Air Baltic* iesniegto apelācijas sūdzību, *Oberlandesgericht München* [Minhenes apgabaltiesa], uzskatot, ka gaisa pārvadājuma pakalpojumi ir sniegti vietā, kur ir sabiedrības, kas nodrošina lidojumu, juridiskā adrese, atcēla pirmās instances tiesas nolēmumu. Par šo apelācijas tiesas spriedumu Rēders *Bundesgerichtshof* [Federālajā augstākajā tiesā] iesniedza pieteikumu par pārskatīšanu [*Revision*].

22 Iesniedzējtiesa norāda, ka tas, vai strīda izskatīšana šajā gadījumā ir *Amtsgericht Erding* kompetencē, ir atkarīgs no Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma interpretācijas. Tā norāda, ka attiecībā uz tās pašas tiesību normas pirmo ievilkumu par preču tirdzniecību Tiesa vispirms ir atzinusi, ka šī tiesību norma par īpašo jurisdikciju ar līgumiem saistītās lietās kā autonomās sasaistes kritēriju nosaka piegādes vietu un tas ir piemērojams visām prasībām, kas ir balstītas uz vienu un to pašu preču pirkuma un pārdevuma līgumu, nevis tikai tām, kas ir balstītas uz pašu piegādāšanas pienākumu (2007. gada 3. maija spriedums lietā C-386/05 *Color Drack*, Krājums, I-3699. lpp., 26. punkts). Tiesa turklāt atzina, ka minētā tiesību norma ir piemērojama arī gadījumā, kad ir vairākas preču piegādes vietas, un ka šādā gadījumā par izpildes vietu ir jāuzskata vieta, kurai ir visciešākā sasaiste starp līgumu un kompetento tiesu, un šo visciešāko sasaisti parasti konstatē galvenajā piegādes vietā, kura ir jānosaka saskaņā ar ekonomiskajiem kritērijiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 40. punkts). Visbeidzot, Tiesa uzskatīja, ka, ja nevar noteikt galveno piegādes vietu, katrai piegādes vietai ir pietiekama tuvumā esamības saikne ar prāvas materiālajiem elementiem un ka šādā gadījumā prasītājs var iesūdzēt atbildētāju piegādes vietas tiesā pēc savas izvēles (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 42. punkts).

23 *Bundesgerichtshof* tomēr uzsver, ka Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Color Drack* 16. punktā skaidri ir norādījusi, ka tās apsvērumi attiecas tikai uz gadījumu, kad ir vairākas piegādes vietas vienā dalībvalstī, un neskar atbildi, kas būtu sniedzama gadījumā, ja būtu vairākas piegādes vietas vairākās dalībvalstīs.

24 *Bundesgerichtshof* līdz ar to vēlas uzzināt, vai, ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 mērķus, saskaņā ar kuriem ir jāapvieno un jāpadara paredzamas normas par jurisdikciju, kā arī jānosaka vienota izpildes vieta, kas principā ir vieta, kurai ir visciešākā sasaiste starp

strīdu un kompetento tiesu, Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otro ievilkumu nevajadzētu interpretēt tādā pašā veidā un principā uz vienotu izpildes vietu koncentrēt arī tiesu jurisdikciju strīdos par līgumsaistībām, kas izriet no starptautiskā gaisa pārvadājuma līguma, kaut arī atbilstoši šādam līgumam nav viegli nepārprotami noteikt vietu, kur galvenokārt tiek sniegti pakalpojumi.

25 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas [Nr. 44/2001] 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums ir interpretējams tādējādi, ka arī gaisa pārvadājumu no vienas Kopienas dalībvalsts uz citu Kopienas dalībvalsti gadījumā ir jāuzskata, ka pastāv vienota izpildes vieta visiem pakalpojumiem, kas izriet no viena līguma, un ka tā atrodas galvenajā pakalpojuma sniegšanas vietā, kas ir jānosaka atbilstoši ekonomiskajiem kritērijiem?

2) Ja ir jānosaka vienota izpildes vieta: kādi ir atbilstošie šādas noteikšanas kritēriji; vai izpildes vieta ir jāvērtē atkarībā no lidmašīnas izlidošanas vietas vai ielidošanas vietas?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

26 Pirms izskatīt iesniedzējtiesas uzdotos jautājumus, vispirms ir jānorāda, ka dažos no Tiesā iesniegtajiem apsvērumiem ir uzdots jautājums par Monreālas konvencijas

33. panta piemērojamību tādā situācijā, kāda ir aplūkota pamata lietā, lai noteiktu kompetento tiesu.

27 Šajā sakarā ir jānorāda, ka tiesības, uz kurām prasītājs pamata lietā atsaucas šajā gadījumā un kuras ir pamatotas ar Regulas Nr. 261/2004 7. pantu, ir pasažiera tiesības uz iepriekš noteiktu un vienotu kompensāciju pēc lidojuma atcelšanas, kas nav atkarīgas no zaudējumu atlīdzības saskaņā ar Monreālas konvencijas 19. pantu (skat. 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-344/04 *IATA* un *ELFAA*, Krājums, I-403. lpp., 43.–46. punkts). Tādējādi tiesības, kas attiecīgi ir pamatotas ar minētajiem Regulas Nr. 261/2004 un Monreālas konvencijas noteikumiem, izriet no atšķirīgiem tiesiskajiem regulējumiem.

28 No tā izriet, ka, tā kā lūgums pamata prāvā tika iesniegts, pamatojoties tikai uz Regulu Nr. 261/2004, tas ir jāizskata, ņemot vērā Regulu Nr. 44/2001.

29 Uzdodot savus jautājumus, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu precizēt, kādā veidā ir jāinterpretē Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā iekļautā frāze "vieta kādā dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā" gadījumā, kas saistīts ar personu gaisa pārvadājumiem no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti saistībā ar to lūgumu izmaksāt kompensāciju, kas pamatots ar Regulu Nr. 261/2004.

30 Patiesībā, uzdodot šos jautājumus, Tiesai tiek vaicāts, vai tādu pakalpojumu sniegšanas gadījumā, kādi tiek aplūkoti pamata lietā, minētā frāze ir interpretējama tādā pašā veidā, kā to ir darījusi Tiesa, interpretējot minētās tiesību normas pirmo ievilkumu savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Color Drack*, ja pastāv vairākas preču piegādes vietas vienā un tajā pašā dalībvalstī.

31 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Color Drack* 18. punktā Tiesa, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, ir pamatojusies uz Regulas Nr. 44/2001 avotiem, mērķiem un sistēmu.

32 Šajā sakarā Tiesa vispirms ir atgādinājusi, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktā paredzētā norma par īpašo jurisdikciju lietās, kas saistītas ar līgumiem, kura papildina jurisdikcijas normu, kas ir balstīta uz principu, ka jurisdikcija ir atbildētāja domicila tiesai, atbilst tuvumā esamības mērķim un to pamato cieša sasaiste starp līgumu un tiesu, kam tas ir jāizskata (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 22. punkts).

33 Pēc tam Tiesa ir norādījusi, ka attiecībā uz tādu saistību izpildes vietu, kas izriet no preču tirdzniecības līgumiem, Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā šis sasaistes kritērijs ir definēts kā autonoms kritērijs, lai pastiprinātu mērķus vienādot noteikumus par jurisdikciju un paredzamību. Tādējādi šādā gadījumā preču piegādes vieta ir paredzēta kā autonoms sasaistes kritērijs, kuru ir paredzēts piemērot visām prasībām, kas ir balstītas uz vienu un to pašu pirkuma un pārdevuma līgumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 24. un 26. punkts).

34 Ņemot vērā tuvumā esamības un paredzamības mērķi, Tiesa ir atzinusi, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā paredzētais noteikums ir piemērojams arī tad, ja pastāv vairākas preču piegādes vietas vienā un tajā pašā dalībvalstī, ņemot vērā, ka tikai vienas tiesas kompetencē ir izskatīt visas prasības, kas ir pamatotas ar līgumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 36. un 38. punkts).

35 Visbeidzot, gadījumā, kad pastāv vairākas preču piegādes vietas vienā un tajā pašā dalībvalstī, Tiesa uzskatīja, ka vieta, kas nodrošina visciešāko sasaisti starp līgumu un kompetento tiesu, ir galvenā piegādes vieta, kas ir jānosaka saskaņā ar ekonomiskajiem kritērijiem, un ka tad, ja nevar noteikt galveno piegādes vietu, katrai piegādes vietai ir pietiekama tuvumā esamības saikne ar prāvas materiālajiem elementiem, un šādā

gadījumā prasītājs var iesūdzēt atbildētāju piegādes vietas tiesā pēc savas izvēles (iepriekš minētais spriedums lietā *Color Drack*, 40. un 42. punkts).

36 Jāuzsver, ka apsvērumi, uz kuriem Tiesa ir pamatojusies, lai izdarītu iepriekš minētajā spriedumā lietā *Color Drack* izklāstīto interpretāciju, ir piemērojami arī attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas līgumiem, to skaitā gadījumā, kad šī piegāde ir veikta vairākās dalībvalstīs. Regulā Nr. 44/2001 paredzētajiem noteikumiem par īpašo jurisdikciju preču pirkuma un pārdevuma un pakalpojumu sniegšanas līgumu jomā ir viens un tas pats avots, viens un tas pats mērķis un tiem ir viena un tā pati vieta šīs regulas izveidotajā sistēmā.

37 Tuvumā esamības un paredzamības mērķi, ko ir paredzēts sasniegt, jurisdikciju koncentrējot uz pakalpojumu sniegšanas vietu saskaņā ar attiecīgo līgumu un nosakot vienotu jurisdikciju visām pretenzijām, kas pamatotas ar šo līgumu, nevar aplūkot atšķirīgi gadījumā, kad pastāv vairākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas vietas dažādās dalībvalstīs. Papildus tam, ka šāda diferenciācija nav pamatota ar Regulas Nr. 44/2001 noteikumiem, tā ir pretrunā arī regulas pieņemšanas mērķim, kas, apvienojot kolīzijas normas par jurisdikciju civillietās un komerclietās, sekmē brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstību, kā arī iekšējā tirgus pienācīgu darbību Kopienā (skat. Regulas Nr. 44/2001 pirmo un otro apsvērumu).

38 Tādējādi gadījumā, kad ir vairākas pakalpojumu sniegšanas vietas dažādās dalībvalstīs, ir jācenšas atrast vietu, kas nodrošina visciešāko sasaisti starp attiecīgo līgumu un kompetento tiesu, proti, vietu, kura saskaņā ar šo līgumu ir galvenā pakalpojumu sniegšanas vieta.

39 Šajā sakarā vispirms ir jāsecina, kā to ir norādījusi iesniedzējtiesa, ka attiecīgās aviosabiedrības juridiskajai adresei vai galvenajai darbības vietai nav vajadzīgās ciešās

saiknes ar līgumu. Darbības, kas veiktas šajā vietā, piemēram, atbilstoša gaisa kuģa un apkalpes locekļu nodrošināšana, ir loģistikas un sagatavošanas pasākumi gaisa pārvadājuma līguma izpildei, nevis pakalpojumi, kuru sniegšana ir tieši saistīta ar pašu līguma saturu. Tas pats attiecas uz gaisa pārvadājuma līguma noslēgšanas vietu un biļetes piegādes vietu.

40 Pakalpojumi, kurus sniedzot, tiek izpildītas no pasažieru gaisa pārvadājuma līguma izrietošās saistības, faktiski ir pasažieru reģistrācija, kā arī iekāpšana lidmašīnā un viņu uzņemšana uz lidmašīnas klāja izlidošanas vietā, kas ir paredzēta attiecīgajā pārvadājuma līgumā, gaisa kuģa izlidošana paredzētajā laikā, pasažieru un viņu bagāžas pārvešana no izlidošanas vietas uz ielidošanas vietu, pasažieru apkalpošana lidojuma laikā un, visbeidzot, pasažieru izkāpšana drošos apstākļos šajā līgumā paredzētajā nolaišanās vietā un laikā. Šādā aspektā iespējamām gaisa kuģa nosēšanās vietām nav arī pietiekamas saiknes ar galvenajiem pakalpojumiem, kas izriet no minētā līguma.

41 Vienīgās vietas, kurām ir tieša saikne ar minētajiem pakalpojumiem, kas sniegti, izpildot ar līguma priekšmetu saistītās saistības, ir lidmašīnas izlidošanas un nolaišanās vietas, ņemot vērā, ka ar terminu "izlidošanas un nolaišanās vietas" ir jāsaprot vietas, kas ir paredzētas attiecīgajā pārvadājuma līgumā, kurš ir noslēgts tikai ar vienu aviosabiedrību, kas ir faktiskais pārvadātājs.

42 Šajā sakarā tomēr ir jānorāda, ka atšķirībā no preču piegādes atšķirīgās vietās, kas ir atsevišķas un kvantitatīvi nosakāmas darbības, lai noteiktu galveno piegādi saskaņā ar ekonomiskajiem kritērijiem, gaisa pārvadājumi to rakstura dēļ ir pakalpojumi, kas sniegti nenodalāmi un vienoti lidmašīnas izlidošanas un ielidošanas vietā, kas nozīmē, ka šādā gadījumā saskaņā ar ekonomisko kritēriju nevar nošķirt atsevišķu pakalpojuma daļu, kas veido galveno pakalpojumu, kurš tiek sniegts konkrētā vietā.

43 Šajos apstākļos gan lidmašīnas izlidošanas vieta, gan ielidošanas vieta vienādā mērā ir jāuzskata par vietu, kurā galvenokārt tiek sniegti pakalpojumi, kas ir paredzēti gaisa pārvadājuma līgumā.

44 Katrai no abām šīm vietām ir pietiekama tuvumā esamības sakne ar prāvas materiālajiem elementiem un tādējādi tās nodrošina ciešu sasaisti, ko paredz noteikumi par īpašo jurisdikciju, kas ir paredzēti Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktā, starp līgumu un kompetento tiesu. Tādējādi kompensācijas, kas pamatota ar Regulu Nr. 261/2004, pieprasītājs pēc savas izvēles, pamatojoties uz Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otro ievilkumu, var iesūdzēt atbildētāju tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas viena no minētajām vietām.

45 Šāda prasītājam piešķirta izvēles iespēja atbilst ne tikai tuvumā esamības kritērijam, bet arī paredzamības prasībai, jo tā ļauj gan prasītājam, gan atbildētājam viegli noteikt tiesas, kurās var vērsties. Turklāt tā atbilst tiesiskās drošības mērķim, jo prasītājs atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam var izvēlēties vienu no divām tiesām. Turklāt ir jāatgādina, ka prasītājam saglabājas iespēja vērsties tiesā pēc atbildētāja domicila, kā tas ir paredzēts minētās regulas 2. panta 1. punktā, proti, šajā gadījumā saskaņā ar tās pašas regulas 60. panta 1. punktu, tiesā, kuras jurisdikcijā ir gaisa pārvadātāja statūtos noteiktā atrašanās vieta, galvenais birojs vai galvenā nodarbošanās vieta, kas atbilst Monreālas konvencijas 33. pantam.

46 Tādējādi šāda izvēles iespēja, pat ja runa ir par tiesām, kas atrodas dažādās dalībvalstīs, prasītājam ir atzīta arī Tiesas pastāvīgajā judikatūrā atbilstoši īpašajai jurisdikcijai attiecībā uz deliktu vai kvazideliktu, kas ir paredzēta Briseles konvencijas 5. panta 3. punktā un pārņemta arī Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā (skat. it īpaši 1976. gada 30. novembra spriedumu lietā 21/76 *Bier*, sauktu "Kālija hlorīda raktuves", *Recueil*, 1735. lpp., 24. un 25. punkts, kā arī 2004. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-168/02 *Kronhofer*, Krājums, I-6009. lpp., 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums ir interpretējams tādējādi, ka pasažieru gaisa pārvadājuma gadījumā no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti, kas veikts, pamatojoties uz līgumu, kurš noslēgts ar vienu aviosabiedrību, kas ir faktiskais pārvadātājs, tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt kompensācijas lūgumu, kas pamatots ar šo pārvadājuma līgumu un ar Regulu Nr. 261/2004, pēc prasītāja izvēles ir tā, kuras jurisdikcijā atrodas minētajā līgumā paredzētā lidmašīnas izlidošanas vai ielidošanas vieta.

Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums ir interpretējams tādējādi, ka pasažieru gaisa pārvadājuma gadījumā no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti, kas veikts, pamatojoties uz līgumu, kurš noslēgts ar vienu aviosabiedrību, kas ir faktiskais pārvadātājs, tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt kompensācijas lūgumu, kas pamatots ar šo pārvadājuma līgumu un ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regulu (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus

noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, pēc prasītāja izvēles ir tā, kuras jurisdikcijā atrodas minētajā līgumā paredzētā lidmašīnas izlidošanas vai ielidošanas vieta.

[Paraksti]